

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ JOB

Một cuộc biểu tình ở Nam-kỳ

(Tin A. R. I. P. ngày 4/7/1930)

Hôm 2/7/1930, lúc 6 giờ mai, có tin báo cho sở Mật-thám hay rằng nhiều người hội hiệp hành giã vặt dắt đá bóng, con đường đi Trà-vinh, cách thành phố Vĩnh-long 3 cây số. Qua cù Mật-thám lại được tin tiếp rằng một toán 500 dân biểu tình kéo nhau đến Vĩnh-long, dân làng bị bắt, bị trói, lại cầm cờ đỏ cờ vè búa liềm, miệng là: « Lấy ruộng đất các nhà đại diện-chủ và phân chia cho dân nghèo, bỏ thuế v. v. », nên liên tin cho quan Châ-tinh hay. Quan Châ-tinh lập tức dẫn 15 người lính đi chặn đường. Bi được 2 cây số thì gặp dân biểu tình. Quan Châ-tinh đến trước dân biểu-tinh hào họ giải tán, nhưng họ không nghe, một mực tiến hành. Quan Châ-tinh nói một lần nữa cũng không được nên đã lên cho lính dùng súng mà đối phó. Dân biểu-tinh tản vào đồng ruộng, không ai bị thương nặng.

Có 30 người bị bắt; trong số đó có một người chủ-dòng mà sở Mật-thám có biết và đã bị bắt.

Tù-đài Vĩnh-long đã xử mấy người bị bắt và kết án: 2 người bị 5 năm tù, 3 người bị 3 năm tù, 12 người bị 6 tháng tù.

(Tin này trong số báo trước đã đăng ngày 20/7/1930)

(Tin A. R. I. P. ngày 5/7/1930)
Tối hôm 3 rạng ngày 4/7/1930 có tin báo cho chính phủ hay rằng ở lồng Đức-hòa, gần Phù-lam (Chợ-lon) có độ 2000 người nhóm họp. Hai giờ sáng thì chính phủ cho một toán lính đến tận nơi để đối phó. Toàn lính gấp dân biểu-tinh, bị họ vây nên dùng súng bắn: có 10 người bị thương. Thêm mấy toán lính khác xanh và lính mật thám đến trợ lực bắt được 40 người.

Đêm hôm 3/7/1930 cũng có tin báo rằng ở Hố-môn, Gò-vấp và Lai-thiêu cũng có biểu-tinh.
Cứ giờ mai thì quan châ-tinh Gia-dịnh cùng một toán lính đến Gia-dịnh thoạt nghe súng nổ liền thanh: quan Tham-biên Gia-dịnh bắn bạc với dân biểu-tinh trong hai giờ đồng hồ, nhưng kết cục cũng bị họ xua; lính bắn cõ

(Còn nữa)
Kim-Son

SÁCH TẶNG

Bản báo có nhân tặng quyền:
HẬU ĐÌNH-HOA

(Luận-de tiêu-thuyết)

Tác-giả là ông Trúc-Diệu
Xin có lời cảm ơn.

B. B.

CHI CÂY NƠI MÌNH

(PHIẾU-LƯU VÀ XÃ-HỘI TIỀU-THUYẾT)

Tác-giả: HECTOR MALOT
GIANG-HA dịch:

Số 46

Chương thứ hai mươi sáu
(Tiếp theo)

— Chắc là tôi sẽ ở lại đây.

— Ta cũng tưởng như thế là tôi cho mày làm rồi. Ngày giờ mày cần phải ở bên giấy và giao thiệp với những người làm việc ở đây, để đem mệnh lệnh ta cho họ biết và mày cũng hay đi với ta ra ngoài, và mày không thể ăn bận do quản tho khẩn nưa. Vâng Ông Bo-noa có nói ta quản mày đã cũ...

— Vâng, tôi chỉ còn mắng mạnh gí rõ trên mình; nhưng khán nạn, tôi ấy có tại tôi đâu, tôi có bằng nhác gì đâu!

— Mày không cần cãi hờ cho

mày. Nhưng phải thay đổi áo quần ấy. Vày hãy đi đến sô két, bảo họ đưa cho mày một cái giấy mua đỗ, rồi hãy đi đến cửa hàng của bà La-se mà mua sắm áo quần,

giá cả và đồ đan kín.

Con Bé-rin ngồi châm chí nghe, nhưng không phải là nghe một ông già đút, mà, mà luồng như nghe một vị thần vừa nói vừa cầm chiếc dùi huynh bi mồm.

Ông Vũ-phân nói tiếp làm cho nó linh giác mờ màng:

— Mày được lui do chọn lựa muốn mua sắm thứ gì tùy ý. Nhưng phải nhớ một điều là ta sẽ coi theo sự lựa chọn mà đoán định cái tánh nết của mày. Ngày hôm nay ta cho mày đi mua sắm đồ đạc. Ngày mai sẽ đến.

Chương thứ hai mươi bảy

Con Bé-rin đến sô két, nhận tờ giấy mua đỗ, rồi đi ra tìm nhà bà La-se. Bà mong sao cho bà La-se ấy tức là bà mà nó mua vải hôm nay, vì nó đã quên mặt thi hỏi bà rõ của; các túi gương nào lụa là,

chiếu biến bà La-se là bà nào, nó đã lo; mà cái túi sau cảng của ông Vũ-phân lại làm cho nó lo nữa.

Ông Vũ-phân nói: « Ta sẽ coi theo sự lựa chọn của mày mà đoán định tánh nết mày ». Vẫn biết không đợi ông Vũ-phân dứt, nó cũng không khi nào có ý sẵn để ăn mặc cho lão lão. Nhưng mà biết đâu những ụ phục mà nó thích lại không vừa lòng ông Vũ-phân mới sao? Trong khi nó còn nhỏ, nó đã được bán nhiều cái áo đan, và nó cũng lấy làm thích lão; nhưng áo ấy thi ngay nay không thích hợp rồi; nhưng cái áo hết sứ thường mà nó có thể săm biết có thích hợp không?

Nghèo guyi hời chí áo quần dù bẩn, trong khi rách rưới khốn khổ, nó vẫn mừng không xiết; nhưng bây giờ không biết lựa chọn thế nào, cái lồng lò xò lại càng lớn hơn các tư tưởng khác.

Cửa hàng bà La-se ở gần chỗ nhà thờ, là một cửa hàng lớn nhất và trang hoàng đẹp đẽ hơn hết ở Ma-rô-cua; các túi gương nào lụa là,

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Vì vội mà chết

Hôm chủ-nhật 8 Juin, chuyên tàu số Tourane — Hué vừa ra khỏi nhà máy Phú-Cam thì có một người hành-khách tên là Nguyễn-Oai, 22 tuổi (tên là Phước-quát), nhà ở gần nhà thờ ấy, muôn vành nhà cho gần, xe đường chạy nhảy xung quanh, bị xe sau đập vào mặt, máu tai màu mè chảy dầm dề, nháo ra bất tỉnh. Ông Chef-gare đến khám thì ngực còn nóng, còn thở hơi bóp, nhưng một lát thì chết.

Bà con ta di xe hỏa nén cẩn thận, dừng vội như anh Nguyễn-Oai đã mà nguy đến tánh mạng.

T. T. K.

THỦA-THIÊN

Rước bằng tiều-học

Ngày 8-6-30 nhân lễ « Pentecôte » kỷ-giá di thăm người bạn về độ chừng ba giờ rưỡi chiều, bỗng thấy một đoàn bộ binh ném mìn mười người, ông già áo gấm quần đùi, người trai trè khẩn des ào dai chôn lè, có trống inh ôi, pháo nổ vang lúng.

Đường sau có một cái bang thư tràn-thiết rải long trọng, nào là ngũ sự quần báng bà quả phảm, trên ban có đặt một cái « bài vị » to lưỡng và có hai người cầm long che, trong cái « bài vị » to tượng ấy có mấy chữ báng kim-tiến. Chung quanh kỷ giá có người đứng xem, kẽ thi nói là gầy lang kia rực rỡ; người thi bảo đám ma họ chôn rồi, gành bài vị về nhà mà thi. Sau kỷ giá nhún kỹ thấy rõ mấy chữ « Cao-cấp tiều-học tối-ghiệp khai khoa » 高級小學卒業 考試 成績單... của Ông Nghé D. ở lăng Thanh-liên. Nguyễn anh ta đậu được bằng Cao-cấp tiều-học trong kỳ-hạch vừa rồi.

Vinh ba học mồi này hơn đường cao học xưa nhiều nhỉ! L. N. K.

tin, khác & trong vùng đó nữa, chỗ nào Thành phủ cũng có con lính đến để đối phó.

Theo tin sau cùng ngày 5 Juin thì lúc 9 giờ quan châ-tinh Chợ-lon có giáp mặt một đám biểu-tinh độ 1000 người.

Trưa hôm ấy, tòa Tham-biên Đức-hòa (cách Chợ-lon 30 cây số) bị dân biểu-tinh đánh hụt luồn mây lẩn.

Lúc 8 giờ rưỡi tối dân biểu-tinh mới đến chiếm được. Viên đội đứng đầu toàn lính bị vây; lính bắn: 2 người chết và 6 người bị thương.

Lúc 7 giờ, ở làng gần đó, 8-9 trăm người hập nập rồi kéo nhau đến Hố-môn. Quan Tham-biên cùng 9 người lính di chèn đường bị vây. Bên biểu-tinh lại thêm 4 trăm người nữa, kéo vào vườn quan Tham-biên. Quan Tham-biên đang điều thuyền hai giờ đồng hồ, nhưng sau mỗi người trong toàn biểu-tinh bắn một phát súng lệnh thì cả dân biểu-tinh xông lai dán 9 người lính. Lính bắn: 2 người chết (theo báo impartial thì có đến 5 người chết) và 7 người bị thương. Mấy toán lính khác đến trợ lực, bắt 40 người.

Trưa hôm ấy, tòa Tham-biên Đức-hòa (cách Chợ-lon 30 cây số) bị dân biểu-tinh đánh hụt luồn mây lẩn. Đến 8 giờ rưỡi tối dân biểu-tinh mới đến chiếm được. Viên đội đứng đầu toàn lính bị vây; lính bắn: 2 người chết và 6 người bị thương.

Lúc 7 giờ, ở làng gần đó, 8-9 trăm người hập nập rồi kéo nhau đến Hố-môn. Quan Tham-biên cùng 9 người lính di chèn đường bị vây. Bên biểu-tinh lại thêm 4 trăm người nữa, kéo vào vườn quan Tham-biên. Quan Tham-biên đang điều thuyền hai giờ đồng hồ, nhưng sau mỗi người trong toàn biểu-tinh bắn một phát súng lệnh thì cả dân biểu-tinh xông lai dán 9 người lính. Lính bắn: 2 người chết (theo báo impartial thì có đến 5 người chết) và 7 người bị thương. Mấy toán lính khác đến trợ lực, bắt 40 người.

Trưa hôm ấy, tòa Tham-biên Đức-hòa (cách Chợ-lon 30 cây số) bị dân biểu-tinh đánh hụt luồn mây lẩn.

Lúc 8 giờ rưỡi tối dân biểu-tinh mới đến chiếm được. Viên đội đứng đầu toàn lính bị vây; lính bắn: 2 người chết và 6 người bị thương.

Công trong buổi sớm ngày 6 Juin quan châ-tinh Chợ-lon và lính cảnh sát dẹp yên được cuộc biểu-tinh ở gần Dan-Thanh, bắt được nhiều người.

Tòa án Cần-thu, hôm 5 Juin đã xử 14 người can vào vụ biểu-tinh & Ô-mon: 1 người bị án 5 năm; 1 người bị án 3 năm; 12 người bị án 2 năm.

Công trong buổi sớm ngày 6 Juin quan châ-tinh Chợ-lon và lính cảnh sát dẹp yên được cuộc biểu-tinh ở gần Dan-Thanh, bắt được nhiều người.

— Cái hình em thi phải hết sức giản tiện, cái vải nó hết sức chắc, mà hết sức nhẹ, và cái giỏ nó hết sức rẻ.

— Tôi được đề nghị chúng tôi sẽ đưa cô xem. Nào Việt-jin đâu, ra lấy đồ cho cô.

Cô gióng nói câu là La-se đã đòi liên mà cái cử chỉ cũng đòi. Bà bèn lại chờ cù gân tú két mà ngồi không thêm tiếp một người bạn hàng hàng rồi nói con Bé-rin: chắc là một con dày tờ mà hàng nào mà Ông Vũ-phân muốn làm phước thì cho một bộ tang phục chờ gi.

Nhưng mà con Bé-rin có muốn mua vải làm gi, đều cần cho nó là một cái áo may rủi, đang có bán liền chiết hâm ấy, không nứa cũng ngày mai, vì ngày mai nó cần đi ra

thị trấn với nó.

— Vâng thì cô muốn mua gi?

Bé-rin tỏ ý muốn mua áo quần, giày dép.

— Nói với Ông Vũ-phân

THANH HÓA

Bản đấu giá quê

Đến ngày 14 Juin 1930, tức là ngày 22 tháng năm ta, đúng thời giờ sáng, tại tòa sứ Thanh-hoa sẽ bán đấu giá năm cây quế châu Lang-Chanh, thung Thiên-Tru, xã Bù-Ginh, (772 phần) có giá hàng 68 phần obi hàng và 91 phần tam hàng).

Tiền Thanh-hoa chỉ duy quế châu Lang-Chanh và châu Thường-Xuân là số nhất mà quế xứ Bù-Ginh lại là thứ quế hàng, chắc là con ai cũng biết rồi, không cần giới thiệu nhiều nữa; chỉ xác nhận rằng đã mấy trước năm nay mới làm được những cây quế vừa đầu như năm cây quế này, bù con cát thưa nhisp mà mua một ít quế giá-dụng, kéo sau này đến khi cát lái phải mua đất mà chưa chắc đã được quế xứ Bù-Ginh.

NGHỆ-AN

Dược tha

Gần 40 người bị bắt về cuộc biểu-tinh fer Mai đã được tha hôm 30 Mai.

Q. K.

Ném đá

Bà mồng năm tháng năm annam kỷ-giá di thăm bà con & làng Cát-Ngạn, phủ Anh-sơn khi di ngang qua dinh làng ấy thấy một toán trên vài trăm người, chia hai phe lấy đá mà ném nhau, đã có kẻ lõa đầu chảy máu, có đứa gãy chung quay tay lại có người sút mồi, trầy trán, ngó cũng ghê quái.

Kỷ-giá hỏi ra mới biết là dân làng ấy có cát lè hể dồn ngày

Biết chuyện

Vì dại mà bị quở!

Hôm 30-5 kỷ-giá di ngang qua chợ Lù thuộc huyện Can-lộc, lồng Phù-lưu, có thấy một người cởi ngựa qua chợ dừng lại quán, có người dân bá-bán hàng trước quán không dừng dậy cào: người cởi ngựa và bồi giá hàng; người dân bá-bán, nên bị quở rằng « lao tái đây mày không dừng dậy chào sao bây giờ mày lại dại ! ở đây chờ ở Công-dường lao dành vài chục tho may biết ! » khi ấy mới biết là quan...

... má hông,

TÓC XANH

DẤU BA-CO

VIEN - ĐE - ĐỒNG - HỚI

Đàn bà mới đè dậy!

NÉN UỐNG

BÁCH-BÔ-VỆ-SINH

bồ lâm, mà lại ngon !!

THAM-THIÊN DƯỜNG

Tổng đại lý: Trung-ku

TRẦN - KIỀM - QUAN

Rue Désiré Ba (Hue)

và nói:

• Vâng thì cô muốn mua gi?

Bé-rin tỏ ý muốn mua áo quần, giày dép.

— Nói đồ ấy chẳng tài đèn có cả nô toàn đồ thương hàng. Ngày giờ hâm hâm lên cái áo trước hết. Để tôi chỉ cho tem tất cả thứ vải.

Nhưng mà con Bé-rin có muốn mua vải làm qá, đều cần cho nó là một cái áo may rủi, đang có bán liền chiết hâm ấy, không nứa cũng ngày mai, vì ngày mai nó cần đi ra

thị trấn với nó.

— Cái hình em thi phải hết sức

giản tiện, cái vải nó hết sức chắc,

mà hết sức nhẹ, và cái giỏ nó hết

sức rẻ.

Thái được đề nghị chúng tôi sẽ

đưa cô xem. Nào Việt-jin đâu, ra lấy đồ cho cô.

Cô gióng nói câu là La-se đã đòi

liền mà cái cử chỉ cũng đòi. Bà bèn

lại chờ cù gân tú két mà ngồi không

thêm tiếp một người bạn hàng hàng</

